

Закон за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 30.09.2025 г. - 04.11.2025 г. Неактивна

Номер на консултация: #11591-K

Област на политика: Архив - Социална политика и заетост

Тип консултация: Закон

Вносител: Министерство на труда и социалната политика

Тип вносител: Национално

Целта на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД) е да се намали административната тежест при предоставяне на семейни помощи за деца и да се подобри семейното подпомагане.

Със законопроекта отпада изискването за представяне на уверение/удостоверение за записан следващ семестър или за завършено висше образование от майката (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение, за изплащане на втората част от отпуснатата вече помощ по чл. 8в от ЗСПД. Агенцията за социално подпомагане ще проверява това обстоятелството чрез извършване на служебна проверка и/или получаване на уведомление от Националния център за информация и документация към Министерството на образованието и науката. Регламентира се и възможността остатъкът от помощта да може да се изплати и след навършване на една година от детето, когато информацията за записан следващ семестър или за завършено висше образование е получена след този срок. Отпада едно от основанията за възстановяване на еднократните помощи за ученици в първи, втори, трети, четвърти и осми клас – когато ученикът е допуснал отсъствия от 5 учебни часа в рамките на един месец от учебната година, за които няма уважителни причини.

С оглед по-ясното определяне на понятията се предлага дефиниция за „дете, посещаващо учебно заведение“. Променя се редът за оспорване на заповедите за отказ за отпускане на семейни помощи, като се предвижда обжалването да може да се извършва първо пред по-горестоящ административен орган – регионалните дирекции за социално подпомагане, а след това пред административен съд,

съгласно Административнопроцесуалния кодекс. С оглед въвеждането на еврото като официална парична единица се предлага и временно изплащане на всички семейни помощи само в парична форма за периода от 1 януари 2026 г. до 30 юни 2026 г.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на труда и социалната политика

Адрес: София, София 1000, ул. Триадница 2

Електронна поща: mlsp@mlsp.government.bg

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на ЗИД на ЗСПД - вер. 1.0 | 30.09.2025](#)

[Мотиви - вер. 1.0 | 30.09.2025](#)

[ЧПОВ - вер. 1.0 | 30.09.2025](#)

[Становище на администрацията на МС - вер. 1.0 | 30.09.2025](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

Автор: Татяна Тотева (30.10.2025 11:02)

ПРОМЯНА на разпоредбата на чл.7, ал.20 от ЗСПД: Добавяне на текст: "И САМОТНИ РОДИТЕЛИ"

ПРОМЯНА на разпоредбата на **чл.7, ал.20** от Закона за семейни помощи за деца (ДВ, бр.102 от 23.12.2022 г.: При условията на ал. 1 месечната помощ за деца, които се отглеждат от техните самотни осиновители, се предоставя независимо от дохода на семейството в размер, определен по реда на чл. 4а, ал. 3 във връзка с ал. 2, т. 1), с цел обезпечаване достъп до правото на ползване на месечна помощ за деца до

завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, **ЗА САМОТНИ РОДИТЕЛИ НЕЗАВИСИМО ОТ ДОХОДА НА СЕМЕЙСТВОТО** (като се **добави в съществуващия до момента текст след самотни осиновители: И САМОТНИ РОДИТЕЛИ**) съгласно **РЕШЕНИЕ №223/ 26.07.2024** г. на Комисията за защита от дискриминация на Република България, **РЕШЕНИЕ №25300/ 29.11.2024** г. на Административен съд-София град по адм. дело № 8757/ 2024 и **РЕШЕНИЕ № 7134/ 25.06.2025** г. на Върховен административен съд на Република България по по адм. дело № 1915/ 2025 г.

АКТУАЛИЗИРАНЕ на максималният размер на месечната помощ за деца, който в момента е **50 лв.** и същият **НЕ Е АКТУАЛИЗИРАН от 1 април 2022 г.** (ДВ брой 18/ 04.03.2022 г. – Закон за държавния бюджет на Република България за 2022 г.) до момента, макар че изискващите се за кандидатстване средномесечни доходи на член от семейството за предходните 12 месеца са променени в този период.

Автор: Янка Косарова (29.10.2025 14:04)

Становище на Фондация за достъп до права- продължение

Накрая съдът в решението си посочва, че:

[...]Следователно налице е противоречие на националните норми с нормите на [Директива 2011/95/ЕС](#) и [Директива 2004/83/ЕО](#). [...] Предоставената международна закрила на жалбоподателката, по силата на [чл. 39, ал. 1, т. 1 от ЗУБ](#), задължава всички власти, органи и институции да признават правата и задълженията ѝ, както на български граждани. Изпълнението на [чл. 28, § 1 от Директива 2004/83/ЕО](#) задължава държавите членки чрез съответните органи да полагат грижи за тези лица (с предоставена международна закрила) да гарантират получаване в държавата членка, предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка.“

Тези изводи на административния съд се споделят в стотици други съдебни решения, сред които: Решение № 306/04.11.2022г. по адм.дело № 609 по описа на Административен съд Велико Търново за 2022г., Решение №4062/19.06.2023г. по адм. Дело 10568/2022г. на АССГ, Решение №311/12.07.2023г. по адм. дело 192/2023г. на Административен съд - Добрич, Решение №626/31.03.2023г. по адм. Дело 3189/2022г. на Административен съд - Пловдив, решение № 4052/19.06.2023г. по адм.дело 10568/2022г. на АССГ, Решение № 1374/23.10.2023г. по адм.дело №1676/2023г. на Административен съд -Варна, Решение №1764/13.12.2023г. по адм.дело 2370/2023г. на Административен съд - Варна, Решение № 2372/28.02.2025г. на Административен съд - Варна, Решение № 2365/28.02.2025г. на Административен съд Варна; Решение № 6068/04.07.2025 по адм.д. № 842/2025; Решение № 6228/09.07.2025 по адм.д. № 823/2025;Решение № 6227/09.07.2025 по адм.д. № 737/2025;Решение № 6380/14.07.2025 по адм.д. № 1129/2025;Решение № 6600/22.07.2025 по адм.д. № 962/2025;Решение № 6612/22.07.2025 по адм.д. № 1047/2025;Решение № 6377/14.07.2025 по адм.д. № 1175/2025;Решение № 6618/22.07.2025 по адм.д. № 961/2025; Решение №5486/16.06.2025 по адм.д. № 660/2025;Решение № 5570/18.06.2025 по адм.д. № 659/2025; Решение № 4154/07.05.2025 по адм.д. №

437/2025

Решение № 4416/15.05.2025 по адм.д. № 670/2025;Решение № 2605/20.03.2025 по адм.д. № 158/2025;Решение № 1617/20.02.2025 по адм.д. № 2243/2025

Решение № 2975/31.03.2025 по адм.д. № 321/2025;Решение № 1958/28.02.2025 по адм.д. № 2157/2024;Решение № 1957/28.02.2025 по адм.д. № 1986/2024;Решение № 2323/12.03.2025 по адм.д. № 2282/2024;Решение № 1986/04.03.2025 по адм.д. № 2200/2024 и др.

Ето защо и Фондация за достъп до права предлага следното изменение на чл.3, т.5 от ЗСПД:

„Чл. 3. Право на семейни помощи за деца имат:

5.бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, когато са получили международна или временна закрила в Република България или ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.“

Чрез предложеното изменение в ЗСПД от една страна ще се гарантира изпълнение на задълженията на Република България по Конвенцията за правата на детето, която е вътрешно за страната право, а от друга – българският закон ще се приведе в съответствие с правото на ЕС. Същевременно ще се избегне воденето на стотици съдебни дела срещу ДСП годишно, разноските, за които се поемат изцяло от Дирекция социално подпомагане.

Автор: Янка Косарова (29.10.2025 14:02)

Становище на Фондация за достъп до права-продължение

По-нататм в решението си Административен съд-София град посочва, че:

Съгласно [съображение 15 от приложимата Директива 2001/55/ЕО](#) на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица (Директивата), задълженията на държавите – членки по [тази директива](#) следва да предоставят адекватно ниво на защита на тези, които се нуждаят от нея. В чл. 3, § 2 от Директивата е предвидено, че държавите-членки прилагат режима на временна защита при стриктно спазване на човешките права и основните свободи, и на техните задължения за недискриминация, а съгласно чл. 13, § 2 държавите - членки създават разпоредби за предоставяне на помощи от "Социални грижи" на лицата, ползващи се с временна закрила.

Семейните помощи за деца по [ЗСПД](#) са особен вид социални помощи по смисъла на [чл. 47, ал. 1 от Конституцията](#) на РБ, които се финансират от държавния бюджет съгласно [чл. 5 от ЗСПД \(Решение № 2 от 2006 г. по к. д. № 9 от 2005 г. на Конституционния съд на РБ\)](#). Те се предоставят с оглед на разходите по издръжката на децата и са израз на социалната функция на държавата, която е задължена да подпомага отглеждането на децата в семейна среда от родителите и от лицата, полагащи грижи за тях, съгласно [чл. 1, ал. 2 от ЗСПД](#) и да осигурява най-добрия им интерес в съответствие с принципа по [чл. 3, т. 3 от Закона за закрила на детето](#) ....Съгласно разпоредбата на [чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България \(ЗЧРБ\)](#) чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин, а разпоредбата на [чл. 39, ал. 1, т. 4 от ЗУБ](#) предвижда, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане.

[..]Съдът намира още, че цитираната по - горе норма на [чл. 3, т. 5 от ЗСПД](#) не е съобразена с разпоредбата на [чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО](#) на Съвета от 29.04.2004 г.[...], и [Директива 2011/95/ЕС](#) на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011г.

Автор: Янка Косарова (29.10.2025 14:01)

Становище на Фондация за достъп до права- продължение

II. Предложения за изменение на Закона за семейните помощи за деца, направени от Фондация за достъп до права

Както бе посочено и по-горе, в практиката си адвокатите на Фондация за достъп до права имат стотици съдебни дела срещу откази за отпускане на помощи по ЗСПД на лица с временна закрила. Основната причина, поради която лицата с временна закрила получават откази по ЗСПД е обстоятелството, че лицата с временна или международна закрила не са изрично изброени като субекти, спрямо които този закон се прилага в чл. 3, т.5 ЗСПД.

Както бе посочено и по-горе, това разбиране на административния орган е изцяло погрешно, поради което и трайната практика на съдилищата в страната е тези откази да се отменят. Така в Решение № 32722 от 7.10.2025 г. на АдМС - София по адм. д. № 7432/2025 г. съдът изрично посочва, че:

„Спорно по делото е приложението на [чл. 3, т. 5 от ЗСПД](#), като според административния орган семейството на жалбоподателката няма право на семейни помощи за деца, тъй като същото не попада в кръга лица посочен в [чл. 3 ЗСПД](#). [...] Според [чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България \(КРБ\)](#), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. С разпоредбата на [чл. 51, ал. 1 от КРБ](#) е прогласено правото на гражданите на социално подпомагане. [Чл. 26, ал. 2 КРБ](#) сочи, че чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по [тази Конституция](#) с изключение на правата, за които [Конституцията](#) и законите изискват българско гражданство, каквото изискване в случая липсва.

Отделно от това в случая приложение следва да намери и [Конвенцията за правата на детето](#) (ратифицирана през 1991 г.), която по силата на [чл. 5, ал. 4 от КРБ](#) е част от вътрешното право на страната и има предимство спрямо останалите норми от

вътрешното законодателство, които и противоречат. В чл. 2 от нея е предвидено, че държавите – страни по Конвенцията зачитат и осигуряват правата, предвидени в [тази Конвенция](#), на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи, националния, етническият или социалният произход, имущественото състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници.

Разпоредбата на чл. 3, § 1 от Конвенцията регламентира, че висшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните и законодателни органи.

[..]Едно от основните права, признати от Конвенцията, е правото на жизнен стандарт. В чл. 27, § 1 от Конвенцията е предвидено, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в § 3, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището.

Автор: Янка Косарова (29.10.2025 13:58)

Становище на Фондация за достъп до права- продължение

2. Относно предложението в § 6 на Проекта:

„В § 1 от Допълнителните разпоредби се създава т. 13: „13. „Дете, посещаващо учебно заведение“ е дете, което е записано и се обучава в институция от системата на предучилищното и училищното образование на територията на страната или въз основа на закон или международен договор, по който Република България е страна.“

Фондация за достъп до права изразява становище, че така предложената т.13 от ДР на ЗСПД е неясно и противоречиво разписана. В мотивите към проекта се изтъква, че по смисъла на закона дете, което е записано и се обучава в институция следва да включва единствено институциите в българската образователна система.

Същевременно в редакцията на разпоредбата е посочено „въз основа на закон или международен договор, по който Република България е страна“, като не става ясно кога и при какви обстоятелства детето може да учи в училище извън образователната система в страната.

Нещо повече, цялостният текст на предвидената нова т.13 от ДР на ЗСПД е дискриминационна и поставя в неравностойно положение децата, които биват отглеждани постоянно на територията на страната, но които се обучават в образователни институции, вън от българската образователна система. Предвид

правото на социално подпомагане за всички – както граждани, така и чужденци с временна закрила, както и с оглед всеобхватния характер на задължителните за РБ разпоредби на Конвенцията за правата на детето, въвеждането на разпоредба, която дискриминира голяма част от живеещите в страната деца с временна закрила, които се обучават в украински училища, е недопустимо.

Автор: Янка Косарова (29.10.2025 13:57)

Становище на Фондация за достъп до права

Фондация за достъп до права излага следното становище по публикувания за обществено обсъждане проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца:

I. По направените предложения за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД):

1. Относно предложението в § 2. на Проекта, „В чл. 10 се правят следните изменения:

1. В ал. 5 думите „подадо молбата“ и запетаите преди и след тях се заличават.

2. Алинея 6 се изменя така:

„(6) Заповедта по ал. 5 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.“

Фондация за достъп до права категорично се противопоставя на предвиденото изменение в ал. 6 на чл. 10, съгласно което заповедта по чл.10, ал.6 ще подлежи на обжалване по реда на АПК. В публикуваните мотиви към законопроекта се изтъква, че по този начин ще се подобри ефективността и законосъобразността на административното производство, като ще се осигури възможност за вътрешен административен контрол и своевременно отстраняване на допуснати грешки.

Подобно разбиране е в пряко противоречие с фактическото положение в страната. Общозвестен и лесно проверим факт е, че от 2022 г. всички лица с временна закрила в България получават откази по Закона за семейните помощи за деца на едно единствено основание – не са изрично предвидени като категория субекти с право на помощи по реда на чл. 3, т.5 от ЗСПД (*който не е изменян от 2004 г., т.е. преди България да влезе в ЕС*). По тази причина и всички заповеди се обжалват пред административните съдилища в страната. Доколкото съдебните актове са публични, лесно проверимо е, че от 2022 г. до сега е установена трайна и константна практика на съдилищата да отменя постановените от директора на ДСП откази по ЗСПД, доколкото редакцията на българския закон не е съобразена с европейското и международно право (*повече, изложено по-долу в настоящото становище*).

Ето защо и без изменение на чл.3 от ЗСПД, обжалването по реда на АПК, т.е. пред РДСП по никакъв начин няма да доведе до подобряване на административното производство или предотвратяването на допуснати грешки. Отпускането или отказът да се отпусне семейна помощ по ЗСПД е изцяло правен въпрос, решаван еднозначно от административните съдилища в страната. Въвеждането на обжалване по АПК пред РДСП ще има като краен резултат единствено забавяне на производството, доколкото едва след оспорване пред по-горестоящия административен орган, ще

чл.27, ал.3 от Конвенцията за правата на детето държавата следва **да предоставя подпомагане на всички деца, особено за изхранване, облекло и жилище.**

В постановените решения националните съдилища сочат, че **отказите на АСП-МТСП да отпускат семейни помощи на родители с временна закрила, които живеят с децата си на територията на България, противоречат на чл.28, §1 на Директива 2004/83/ЕО.** Българският съд константно указва на АСП - МТСП че са длъжни да дават социално подпомагане без дискриминация. Съдилищата отсъждат, че всякаква правна уредба, която ограничава възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, **пребиваващи и отглеждащи децата си на територията на България,** вкл. тези с предоставена временна закрила, противоречи на общностното право на ЕС и на Конвенцията за правата на детето. Така - Решение №306 от 04.11.2022г. по адм. д. №609/2022 на АС - Велико Търново; Решение №311 от 12.07.2023г. по адм. д. №192/2023 на АС - Добрич; Решение №915 от 19.05.2023г. по адм. д. №3232/2022 на АС - Пловдив; Решение №219 от 14.09.2023г. по адм. д. №434/2023 на АС - Велико Търново; Решение №873 от 28.09.2023г. по адм. д. №1374/2023 на АС-Бургас; Решение №5916 от 21.05.2024г. АССГ; Решение №231 от 10.02.2025г. по д. №594/2024 на АС - Добрич; Решение №8609 от 12.03.2025г. по д. №350/2025 на АССГ; Решение №3552 от 15.04.2025г. по д. №180/2025 на АС-Пловдив; Решение №16526 от 14.05.2025г. по д. №10672/2024 на АССГ; Решение №2819 от 16.06.2025г. по д. №80/2025 на АС-Благоевград; Решение №5984 от 02.07.2025 по д. №943/2025 на АС-Бургас; Решение №1150 от 08.07.2025г. по д. №221/2025 на АС-Кюстендил; Решение №6618 от 22.07.2025г. по д. №961/2025 на АС-Бургас; Решение №8154 от 21.07.2025г. по д. №1129/2025 на АС-Варна; Решение №1848 от 18.09.2025г. по д. №480/2025 на АС-Кърджали; Решение №8031 от 25.09.2025г. по д. №1510/2025 на АС-Бургас; и стотици други съдебни решения.

БХК счита, че проекторазпоредбата на т.13 от §1 от ДР на ЗСПД противоречи на съдебната практика и представлява **опит за узаконяване на пряка форма на дискриминация** в нарушение на чл. 4, ал.1 и 2 от Закона за защита от дискриминация. Чрез нея вносителят цели да заобиколи указанията на съдилищата от цялата страна, които от 2022г. единодушно отменят отказите на АСП-МТСП за отпускане на социални помощи на деца с временна закрила и осъждат този орган да предостави такива семейни помощи.

История

Начало на обществената консултация - 30.09.2025

Приключване на консултацията - 04.11.2025

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.

Окончателен акт на Министерския съвет
